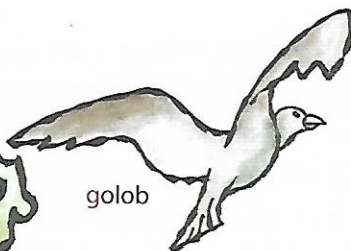

Kdo ali kaj	Občno ime	Kdo ali kaj	Lastno ime
bitje	golob	bitje	Golob
rastlina	javor	kraj	Javor
predmet, pojem	ognjišče	stvaritev	Ognjišče

Javor

javor

golob

Golob

ognjišče

Ognjišče

REŠI NALOGE

1.

a) Besede razvrsti v preglednico glede na to, ali so občno ali lastno ime.

Golob ✓	papež	Planina	Sultan	jelen
sultan	planina	golob ✓	Papež	mladina
jug	Jelen	Jug	Mladina	

Občno ime

Lastno ime

golob

papež

planina

sultan

jelen

mladina

jug

Golob

Papež

Planina

Sultan

Jelen

Mladina

Jug

b) V razredu se pogovorite o tem, kaj pomenijo besede v zgornji preglednici.

božiča z božičem pojem (pojmovno)
božič -iča m z -em poj. (o i) priti na, za ~, o(b) ~u
 bôžič ob božiču (o božiču)

Bôžiča moški spol Bôžičem
Bôžič -a m z -em oseb. i., psp (o)
 osebno ime pogost slovenski priimek

Marjétice ženski spol
Marjética -e ž, oseb. i. (e)
 osebno ime

marjétice ženski spol
marjética -e ž (e) nabirati ~e
 marjética

oznaka za manj priporočljivo različico manj priporočljiva različica
dédek Mráz tudi Dédek Mráz -dka -áza
 m, oseb. i. (e a e a) |bajeslovna oseba|
 moški spol osebno ime razlaga dédka Mráza Dédka Mráza

Odgovori.

1. Katera imena sodijo med imena bitij?
2. Kako jih pišemo?
3. Kako pišemo drugo besedo v domišljjskih imenih?

REŠI NALOGE

1.

Podčrtaj lastna imena bitij in jih razvrsti na ustrezna mesta v preglednici.

mačka	<u>Ana</u>	krava	<u>Sivi volk</u>	<u>Suhec</u>
gospod	<u>Novak</u>	<u>Dimka</u>	<u>Medved</u>	<u>Jurček</u>
jurček	gospa	<u>Avstrijka</u>	<u>dedek Mráz</u>	

Vrsta imena	Zgled
osebno ime:	
- ime	Ana, Jurček
- priimek	Novak, Medved
- vzdevek	Suhec
imena prebivalcev	Avstrijka
imena živali	Dimka
imena bogov in pravljicnih bitij	dedek Mráz
domišljajska imena	Sivi volk

2.

Imena bitij, zapisana z velikimi črkami, napiši s pisanimi črkami. Bodi pozoren na zapis začetnice.

Zakaj se skoraj vsi (ZAMEJSKI SLOVENCİ) zamejski Slovenci
vedejo kot (ITALIJANI) Italijani in zakaj se večina (JESENIČANOV)
Jeseničanov obnaša kot Neslovenci?*

Nekoč je eden izmed slovenskih izumiteljev razložil svojim otrokom, da (AMERIČANI)
Američani in (NEMCI) Nemci ne morejo ničesar iznajti, ker so
dovolj premožni, da si vse kupijo.*

Pri dvanajstih letih ameriški filmski igralec Anthony Rudolph Oaxaca Quinn ni znal niti
ene same angleške besede, kljub temu pa je pozneje igral (GRKE) Grke, (SICILIJANCE)
Sicilijance, (ESKIME) Eskime, (INDIJANCE) Indijance,
(FRANCOZE) Francote, (ITALIJANE) Italijane in vse mo-
goče priseljence z najbolj nemogočimi naglasi.*

3.

Z navedenimi besedami dopolni povedi. Pazi na rabo začetnice in ustrezni sklon.

Otroci so nestrpno pričakovali sprevod (DEDEK MRAZ) dedka Mráza.
Le kaj mi bo prinesel (BOŽIČEK) Božiček?
V pismu je Meta (MIKLAVŽ) Miklavža poprosila, naj ji prinese sadje, lešnike
in čokolado.

REŠI NALOGA

1.

Na zemljevidu na str. 96 poišči po šest ali sedem naselbinskih in nenaselbinskih imen. Razvrsti jih v stolpca.

Naselbinska imena	Nenaselbinska imena
Kranjska Gora	Stari vrh
Jesenice	Kriška gora
Slovenj Gradec	Stari vrh
Smarje pri Jelšah	Sorško polje
Babno Polje	Triglav
Nova Gorica	Grintovec
Murska Sobota	Julijske Alpe

2.

a) Prečrtaj napačno zapisana naselbinska imena.

Velika Nedelja – ~~Velika nedelja~~

Novo Mesto – Novo mesto

Srednja Vas – Srednja vas

~~Višnja gora~~ – Višnja Gora

Most na Soči – ~~Most Na Soči~~

~~Zavrh pod Šmarno Goro~~ – Zavrh pod Šmarno goro

~~Stari Trg pri Ložu~~ – Stari trg pri Ložu

~~Dolenja Vas pri Mirni peči~~ – Dolenja vas pri Mirni Peči

~~Škofja loka~~ – Škofja Loka

* MESTO, VAS, TRG, SELO
IN NEPRVE PREDLOGE
PIŠEMO Z MALO
ZAČETNICO!!!

b) Naselbinskim imenom popravi začetnico: prečrtaj napačno in pred njo napiši pravilno.

~~/N~~ novo mesto

~~C~~erklje na ~~G~~orenjskem

~~Č~~rni ~~K~~al

~~D~~olenjske ~~T~~roplice

~~G~~ornji ~~G~~rad

~~I~~lirska ~~B~~istrica

~~R~~ogaška ~~S~~latina

c) Naselbinskim imenom popravi začetnico.

~~S~~tara ~~N~~ova vas

~~P~~odlog v ~~S~~avinjski dolini

~~M~~ala ~~L~~oka pri ~~V~~išnji ~~G~~ori

~~D~~olenja ~~S~~tara vas

3.

a) Nenaselbinska imena napiši s pisanimi črkami in ustreznima začetnicama.

TRŽAŠKA CESTA Tržaška cesta
 ROŽNA DOLINA Rožna dolina
 MESTNI TRG Mestni trg
 BELA KRAJINA Bela krajina
 PTUJSKO POLJE Ptujsko polje
 TRUBARJEVA ULICA Trubarjeva ulica
 ČEVLJARSKI MOST Čevljarški most
 POSTOJNSKA JAMA Postojnska jama
 ŠTEPANJSKO NASELJE Štepanjsko naselje
 REPUBLIKA SLOVENIJA Republika Slovenija

b) Nenaselbinskim imenom popravi začetnico.

Škocjanske jame

Čankarjev trg

Jadransko morje

Pprešernova cesta

Čerkniško jezero

Slovenske gorice

4.

a) Preberi zglede iz pravopisa.

Bábji zób -ega -a m, zem. i. (a o) |gora nad Savo Bohinjko|: na ~em ~u

Jadránsko mórje -ega -a s, zem. i. (a o) |morje med Apeninskim in Balkanskim polotokom|

Kitájski zíd -ega -ú m, druga enota dalje -u -- -u -om zem. i. (a i) |stara obrambna gradnja na Kitajskem|

Júlijske Álpe -ih Álp ž mn., zem. i. (ú a) |evropsko gorstvo|: v ~ih ~ah

b) Odgovori.

- Zakaj je druga beseda v zgornjih nenaselbinskih imenih napisana z malo začetnico?
- Kako si razlagaš zapis besede *Alpe* v zgledu *Julijske Alpe* z veliko začetnico?

c) Iz dveh ali treh krepko natisnjenih besed v vaji a) tvori povedi.

REŠI NALOGE

1.

Besede v oklepaju napiši s pisanimi črkami; uporabi pravilno začetnico in ustrezni sklon.

Pisati morate na naslov (OSNOVNA ŠOLA) Osnovna šola
Vodmat, Potrčeva 1, 1000 Ljubljana.

V petek bo v (KNJIŽNICA OTONA ŽUPANČIČA)

Knjižnici Otona Župančiča, Ljubljana, potopisno predavanje.

V lutkovnem gledališču predvajajo (SAPRAMIŠKA)

Sapramiška Svetlane Makarovič.

Prihodnji teden bodo odprli (SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM)

Slovenski knjižni sejem.

2.

a) Preberi zglede iz pravopisa.

Cíciban -a m, stvar. i. (i) |slovenska revija|

Náša žêna -e -e ž, stvar. i. (á é) |slovenska revija|

Mladínsko gledališče -ega -a s, stvar. i. (i í) |ljubljsko gledališče|

b) Iz krepko natisnjenih besed v vaji a) tvori povedi.

Revija Cíciban je namenjena mlajšim otrokom.
V trafiki nimajo Naše žene.

Sapramiška je najnovejša predstava
Mladinskega gledališča.

Prazniki, dnevi, meseci, jeziki, nazivi ...

Naučil si se že napisati pismo, čestitko in voščilo. Ali se spomniš, na kaj si bil pri zapisovanju začetnice posebej opozorjen? Razloži. Slovenski pravopis posebej ne omenja, kako pišemo dneve in mesece. Ali veš, kako je prav? Če ne veš – kje bi to lahko izvedel?

Včasih imamo do praznikov ali jezikov poseben odnos. Mislimo, da jih moramo pisati z veliko začetnico. Vendar je po pravopisu pravilna mala začetnica.

angléščine ženski spol
angléščina -e ž, poj. (e) |jezik|
 pojem (pojmovno) razlaga

máj -a m z -em (a) opraviti delo do konca ~a; vrniti se (meseca) ~a, v (mesecu) ~u; prvi ~ |praznik dela|

1. Kako pišemo praznike? z MALO
2. Katere praznike pišemo z veliko začetnico? Zakaj? Marijino vnebovzetje
3. Kako pišemo jezike? z MALO
4. Kako pišemo dneve? z MALO
5. Kako pišemo mesece? z MALO

Odgovori.

Prešernov dan → LASTNO
THE

REŠI NALOGE

1. a) Napiši besede in besedne zveze; uporabi pravilno začetnico in ustrezní sklon. Pomagaj si s preglednico na prejšnji strani.

Otroška igra (ALI JE KAJ TRDEN MOST) ali je kaj trden most

_____ je (bila) razširjena po vsej Sloveniji, zlasti v Beli krajini in na Gorenjskem.*

Na (SILVESTROVO) silvestrovo bomo imeli veliko zabavo.

Kaj boste ponudili za (SILVESTRSKI VEČER) Silvestrski večer ?

Mija se je že v nižjih razredih devetletke začela učiti (ANGLEŠČINA)

angleščino.

Mednarodni (PRAZNIK DELA) praznik dela, 1. maj, praznujejo ljudje po svetu že od leta 1890.*

Staro mestno jedro Škofje Loke je letos dobilo novo praznično okrasitev in osvetlitev pod naslovom Beli (DECEMBER) december *

V nedeljo, 26. decembra, smo praznovali (DAN SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI)

dan samostojnosti in enotnosti

Ljubljančani (ŠTAJERŠČINA) štajersčino laže razumejo kot (PREK-MURŠČINA) prekmurščino.

Veliki šmaren ali (MARIJINO VNEBOVZETJE) Manjino vnebovzetje je najstarejši Marijin praznik.

Govorilne ure za starše so vsak prvi (TOREK) torek v mesecu.

Naše babice in dedki so se igrali različne otroške igre: ristanc, (RINČICE TALATI)

rinčice talati, zemljo krast, slepe miši, se lovili in rajali ob različnih poigrankah.*

rinčica -e ž (T) nižje pog. *obroček*: potegniti trak skozi rinčice / deklica z zlatimi rinčicami v ušesih / na sejmu si je ogledovala rinčice *prstančke* ♦ etn. rinčice talati *otroška igra, pri kateri en igralec ugiba, komu od igralcev je drugi spustil v roke prstan ali kak manjši predmet sploh*

talati -am nedov. (ã) nar. *dajati, deliti*: talati otrokom bonbone ♦ etn. rinčice talati *otroška igra, pri kateri en igralec ugiba, komu od igralcev je drugi spustil v roke prstan ali kak manjši predmet sploh*

b) Preberi gesli *rinčica* in *talati* iz slovarja v vaji a) in odgovori.

- Ali besedno zvezo *rinčice talati* uporabljamo v knjižnem jeziku? Razloži. DA
- Ali besedo *rinčica* ali *talati* uporabljamo v knjižnem jeziku? Utemelji odgovor. NE (nižje pog.)
- Kako se glasi sopomenka besede *rinčica*? OBROČEK
- Kako se glasita sopomenki besedi *talati*? DAJATI, DELITI
- Kako še lahko pišemo besedo *bonbon*? BONBON

c) O zapisovanju zgledov iz vaje a) se pogovori z učiteljico ali učiteljem.

2.

a) Določila oziroma nazive napiši z malimi črkami. Uporabi pravilno začetnico in ustrezní sklon.

Spoštovana (GOSPA) gospa učiteljica Marija Novak!

Na sestanek povabite tudi (GOSPOD) gospoda Marjana Kranjca.

Naši (PROFESORICA) profesorici za slovenščino smo pripravili lep govor.

b) Naslova na pisemski ovojnici dopolni z ustreznima besedama.

Pridevniki na -ski iz zemljepisnih imen

Že večkrat si bil opozorjen na zapis pridevnikov na -ski, izpeljanih iz zemljepisnih imen. Osveži si znanje.

Prav

slovenski jezik = slovenščina

Slovenski jezik = naslov učbenika, revije

ljubljske ulice = ulice v Ljubljani

Ljubljanski grad = ime gradu

Narobe

Slovenski jezik

Ljubljanske ulice

Če ne vemo, kako pisati začetnico, pogledamo v pravopis.

Pridevnike na -ski, izpeljane iz zemljepisnih imen (npr. *Slovenija* > *slovenski*), pišemo z malo začetnico. Z veliko začetnico jih pišemo le, če so del lastnega imena.

Če smo pri zapisovanju začetnice negotovi, pogledamo v pravopis. Pridevnik najdemo pri ustreznem samostalniku.

Kranja   moški spol   s Kranjem   zemljepisno ime

Kranj -a m s -em zem. i. (a) v ~u

kranjski -a -o (a)

pridevnik na -ski iz imena Kranj

Kranju

(hišje pog.)

REŠI NALOGE

1. Pridevnike napiši s pisanimi črkami in pravilno začetnico. Pozoren bodi na sklon.

Za zapisovanje mesecev se namesto (ARABSKI) arabskih včasih rabijo (RIMSKI) rimске številke.

Sedanja (EVROPSKI) evropska imena za dneve v tednu pričajo o tem, kateremu nebesnemu božanstvu je bil posvečen ta ali oni dan v tednu.*

Na (PORTOROŠKI) portoroški mivkasti plaži se je v nedeljo nastavljal soncu množica ljudi.

Ampak pot od železniške postaje do Hale Tivoli je bila tokrat za (JESENIŠKI) jeseňiške navijače, oblečene v rdeče drese, prav posebna.*

Na zadnjem obronku Slovenskih goric, ki se razteza skoraj do Drave, stoji mogočna utrd-
ba - (PTUJSKI) ptujski grad.*

Deljenje besed

Kaj storiš, če imaš na desnem robu lista še dovolj prostora za dve, morda tri črke, za besedo, ki jo želiš zapisati, pa bi potreboval več prostora?

Če znaš pisati na računalnik, razloži, kaj storiš v takem primeru.

Deljenje je prenašanje dela besede na začetek nove vrstice. Na koncu neizpisanega dela besede stoji črtica (-), imenovana deljaj. Če pišemo ročno, napišemo dve (=).

Besede delimo tako, da je na vsaki strani deljaja vsaj po en zlog (navadno soglasnik in samoglasnik ali več soglasnikov skupaj). Na koncu vrstice navadno ne puščamo samo ene črke, v naslednji vrstici pa mora biti več kot ena črka.

Pravilo

Zgled

Soglasnik med dvema samoglasnikoma

Gre k naslednjemu zlogu.

po-
magati

poma-
gati

pomaga-
ti